

Personalia. Daarbij ben ik mij wel bewust, dat dit een zeer gebrekkig onderzoek is. Systematisch vergelijken van doctoraal-, semi-arts-, en arts-examens sinds bij voorbeeld 1 Januari 1941 zou een veel precieser resultaat geven, doch — althans voor mij — brengt dit vrij belangrijke moeilijkheden mede.

In het Noodnummer van 25 Augustus 1945 zijn voor het eerst na de bevrijding weer opgenomen namen van tot arts bevorderden. Tot en met de in het nummer van 8 Maart 1947 genoemden bedroeg hun aantal: Amsterdam 169, Eindhoven 26, Groningen 111, Leiden 213, Utrecht 201, tezamen 720.

Ter vergelijking diene het aantal afgestudeerden genoemd in den jaargang 1942, als zijnde naar mijn meening het beste vergelijkingsmateriaal van voor de sluiting der universiteiten. Het bedroeg: Amsterdam 179, Groningen 57, Utrecht 122, tezamen 358.

Indien wij aannemen, dat zonder de universitaire moeilijkheden het afstudeeren op gelijke basis als in 1942 heeft plaats gevonden, dan zouden in de ruim $2\frac{1}{2}$ jaren, dat de universiteiten geen artsen hebben afgeleverd $2\frac{1}{2} \times 358 = 895$ artsen zijn klaar gekomen. Passen wij een gelijke berekening toe voor de sinds 25 Augustus 1945 verstreken periode van 1 jaar en 28 weken (dat is tot en met 8 Maart 1947), dan zouden afgestudeerd kunnen zijn 551 artsen. Afgestudeerd zijn er 720 of 169 meer dan als „normaal” is berekend. Van den tijdens den oorlog ontstanen achterstand van 895 is dus slechts een klein gedeelte — te weten — 169 ingehaald en de achterstand bedraagt dus nog 726. Dit cijfer wijst in de richting, dat er toch iets mis zou zijn met het afstudeeren. Immers velen hebben hun studie clandestien voortgezet en er zijn er, die in 1940 hun studie begonnen zijn en reeds in 1946 hun artsdiploma behaalden. Toch moet men naar mijn meening dit niet zoo heel erg hoog aanslaan. Mijn indruk is, dat de overgrootste meerderheid $2\frac{1}{2}$ tot 3 jaren in haar studie is achteruitgezet. Er zijn dan ook nog studenten, die, zonder tot de uitgesproken recidivisten te behooren, hun studie in 1936 begonnen zijn en pas dit jaar arts-examen zullen doen. Ik hecht de meeste waarde aan mijn ruwe enquête, die aantoonde, dat men in Utrecht de studie regelmatig voortzet en regelmatig examen doet.

Dat dit ook aan de andere universiteiten het geval is zou misschien volgen uit de verhoudingscijfers van het aantal in Groningen afgestudeerde artsen tot het totale aantal afgestudeerden. Bedroeg dit in 1942 15.9 pCt., na de bevrijding was dit 15.4 pCt., dus nagenoeg gelijk. Voor Utrecht en Amsterdam hebben deze cijfers geen zin, omdat deze universiteiten in 1942 tevens veel Leidsche studenten tot zich getrokken hebben, die na de bevrijding voor een zeer groot deel weer naar Leiden zijn teruggekeerd. Zou nu de studielust aan andere universiteiten dan de Utrechtsche belangrijk lager liggen, dan zou het verhoudingscijfer van Groningen gedaald moeten zijn, omdat Utrecht dan relatief meer artsen zou hebben afgeleverd. Laatstgenoemde cijfers wekken dus het vermoeden — maar meer ook niet — dat de verhoudingen aan alle universiteiten nagenoeg gelijk zijn.

Ik kom dan ook tot het besluit, dat men de generatie van aanstaande artsen ten onrechte verdenkt van onoirbaar gebrek aan gemeenschapszin. Ik hoop dat zij, die door hun moeilijkheden zich onder meer verbitterd keeren tegen de aanstaande collegae, overtuigd zullen worden, dat dezen geen blaam treft. Bovendien mogen zij bedenken, dat ook deze jongere menschen dikwijls reeds zwaar gedupeerd zijn. Een studieverlenging van 2 tot 3 jaren beteekent toch ook 2 tot 3 jaren later inkomen, hetgeen in de toekomst niet meer in te halen is.

Utrecht, 13 Maart 1947

Mr. E. W. HOENDERS, arts

HERPES ZOSTER EN VARICELLEN

Naar aanleiding van het ingezonden stuk van collega J. FONTEIN in het *Tijdschrift* van 15 Maart j.l., wil ik ook op een paar gevallen wijzen uit de practijk.

I. Jaren geleden kreeg mevr. A. herpes zoster aan hals en schouder (links) na een operatieven ingreep aan haar hand, waarbij supraclaviculaire anaesthesie van den plexus brachialis was verricht. Het zoontje van 2 jaar kreeg daarop water-

pokken, hetgeen ik onmiddellijk met elkaar in verband bracht, omdat de jongen nooit met andere kinderen in aanraking kwam.

II. Ruim een jaar geleden kreeg mijn man in zijn practijk patiënt B. met herpes zoster van zijn oog en omgeving onder behandeling. Het eenig kindje van ongeveer 2 jaar, dat evenmin met andere kinderen in contact kwam, kreeg daarna waterpokken, zoodat wij ook hier onmiddellijk verband zochten.

Rotterdam, 18 Maart 1947

W. V. M. KOENE—AGERBEEK

BESTAAT ER EEN CHRONISCHE ZIEKTE VAN BANG?

Naar aanleiding van de publicatie van collega GERRITS in het *N. T. v. G.* van 15 Maart 1947, wil ik de aandacht vestigen op een mededeeling, die ik deed in ons *Tijdschrift* van 19 Nov. 1938. Het betrof een patiënt met geringe *lympheklierzwellingen*, positieve agglutinatiereactie van 1 : 1600 en positieve complementbindingsreactie. Ik memoreer het, omdat collega GERRITS dergelijke waarneming van HOENIG, PARSONS en POSTON in 1939 vermeldt.

Bij mijn beide waarnemingen was het koortstype als bij febris undulans (gelijkend op de kromme der rattenbeetziekte). Het eerste geval (*N. T. v. G.* 18 November 1933) betrof een brucella-infectie bij een lijder aan chronische nephritis (agglutinatie 1 : 1600, positieve complementbindingsreactie), bij wien in de koortsperiode haematurie ontstond, die in den koortsvrijen tijd verdween.

In verband met GERRITS' publicatie is vermeldenswaard, dat EZENDAM in zijn academisch proefschrift (1939) bij mijn tweeden patiënt — dus ruim een jaar later — de agglutinatiereactie nog 1 : 200 positief bevond en de complementbindingsreactie sterk positief, bij een nog steeds bestaande leucopenie (4300); bloedbeeld: eosinophile 2 pCt., staafkernige 4 pCt., segmentkernige 55 pCt., lymphocyten 34 pCt. en monocyten 5 pCt. Dat de ziekte van BANG jarenlang kan duren, blijkt wel uit verschillende mededeelingen; dat de instelling van de agglutinatieproef bij twijfelachtige ziekte-toestanden noodzakelijk is, is mijn vaste overtuiging, temeer omdat daardoor het laboratoriumonderzoek verschillende andere infecties (paratyphus A en B, en zoo voort) op het spoor komt.

Utrecht (Oudenrijn), 22 Maart 1947

K. A. ROMBACH

BRIEFWISSELING

Daar de beheerende redacteur, dr. D. KLINKERT, wegens ongesteldheid voorloopig niet in staat is zijn werkzaamheden waar te nemen, wordt aan inzenders en correspondenten verzocht tot nadere aankondiging bijdragen en brieven uitsluitend aan het secretariaat der Hoofdredactie te adresseeren.

REDACTIE

BERICHTEN

BUITENLAND

WERELDBERICHTEN. — INTERNATIONALE CONGRESSEN. De *Journées médicales de Bruxelles* zullen van 21-28 Juni worden gehouden. Dr. RENÉ LOICQ heeft dr. BECKERS als secretaris-generaal opgevolgd.

Het *XVIIe Internationale congres voor Physiologie* zal onder voorzitterschap van Sir HENRY DALE van 22-25 Juli te Oxford bijeenkomen. Het eerste *Internationale congres voor Urologie* zal van 25-29 Augustus te St. Moritz plaats vinden, het *XIIe congres der internationale vereenigings voor Chirurgie* van 14-20 September te Londen (voorzitter dr. LEOPOLD MAYER (Brussel), secretaris dr. H. W. S. WRIGHT, 9 *Weymouth Street*, Londen, W.1).

DENEMARKEN. — ERFELIJKE DOOFHEID. Ter gelegenheid van een onderzoek op de eilanden Seeland, Laaland en Falster zijn 480 doofstommen, behoorende tot 32 families, opgespoord (*J. A. M. A.*, Dl. 133, 356, 1947).